

3 днем народження, ДЕРЖАВО!

УКРАЇНСЬКИЙ ВИМІР: КРИТЕРІЇ НЕЗАЛЕЖНОСТІ

1. Назвіть, будь ласка, критерії незалежності України
2. Які політичні, економічні й моральні бар'єри треба подолати нашій державі аби приєднатися до Європейської спільноти?
3. Чи не розгубимо ми національний суверенітет через глобалізаційні процеси? Про які цінності повинні насамперед подбати і яким чином?

Віктор Мироненко,
керівник Центру
українських дослід-
жень Інституту Єв-
ропи РАН, кандидат
історичних наук,
головний редактор
журналу «Сучасна Єв-
ропа» (Москва)

1. Свобода. Спра-
ведливість. Солідар-
ність.
2. Політична без-
суб'єктність креативно-
го (середнього) класу. Етнічний чи соціальний егоїзм.

3. Ні, якщо будемо орієнтуватися на перше й за-
побігати друге. Запізнення зі становленням держави
дає Україні унікальний шанс – завершити її будівни-
цтво з урахуванням усього світового досвіду і процесів,
що об'єктивно відбуваються у світі.

Оксана Гуцько,
директор
шкіл асоціації
“Собор”
Португалія

1. Сильна
економіка, від-
повідальність
українців за свої
вчинки. Звичайні
громадяни, депутати, урядові службовці повинні слу-
жити державі, а не турбуватися про наповнення своєї
кишені незаконними коштами.

асоціація українців у Португалії

2. Зміна ставлення до сплати податків. Починати
треба з себе і не переносити провину на інших, на вла-
ду. Контролювати органи місцевої влади, діяльність де-
путатів усіх рівнів. Під час виборів цікавтеся реальними
справами тих, кого обираєте, а не лише їхніми обіцянка-
ми: обладнати дитячий майданчик, перекрити дах і тому
подібне. Пам'ятайте вчинки обраних: як хороші, так і не-
гативні.

3. Європа не розгубила національного суверені-
тету. Бачимо це в Португалії. Треба правильно розумі-
ти роль своєї держави в глобальних процесах, оберігати
мову, навколишнє середовище, розвиваючи при цьому
нові технології.

Микола Шкурко,
директор Благодійного
фонду «Ніжен»

1. Середній клас,
зокрема фермерство,
громадянське суспіль-
ство.

2. Політичні: кон-
сервативна форма
устрою; економічні:
енергетична самодо-
статність; моральні:
зміна погляду на шлюб і
сім'ю з метою виходу на
позитивну демографію.

3. Нині стрімко втрачаємо. Про цінність відчуття
господаря на своїй землі. Для цього треба докорінно змі-
нити інститут громадянства, підкріпити його морально
й матеріально.

Людмила Тарнашинська,
доктор філологічних наук,
професор, провідний
науковий співробітник
Інституту літератури
ім. Т.Г. Шевченка НАН
України (м. Київ)

1. Це речі загальновідомі: територіальна визначеність, надійні кордони, міцне військо, політична самостійність, економічна незалежність, суб'єктність у міжнародних відносинах,

забезпечення роботи необхідних державних інституцій тощо.

А ще – почуття національної гідності. Але **гідність** (і національну, і людську, особистісну) треба поставити на перше місце – без неї не буде ні першого, ні другого, ні десятого...

2. Банально: бідність. І матеріальну, і бідність, даруйте, у головах (убогість мислення). Бідній людині нічого не потрібно, окрім виживання... А це, зрозуміло, звужує погляд на світ до вузького «коридору»: власного дому, подвір'я, холодильника... Звідти людина дивиться на світ – як крізь вузьку горловину грецької вази. Відповідний і кругозір... Тобто і політичні, й економічні, й моральні бар'єри зосереджені у фокусі повсякденної свідомості.

Але це також **проблема гідності**. Людської гідності. На якій ґрунтується гідність національна. Яка у нас чомусь вибухає тільки під час Майданів. А це самовідчуття потрібне на кожен день... І хоч неймовірно важко здобути на гідність, загрузнувши в бідності, з неї й треба починати. Бажання (й воля) жити гідно, як живуть європейці, – рушій усіх змін – і в свідомості, і в реальному житті – де вимоги до влади, контроль влади має бути як двічі два – чотири.

Інакше кажучи, звичне вже для нас красиве гасло «*Шануймося, бо ми того варті*», треба наповнити змістом і енергетикою бажань та чистих помислів, підкріплених дією.

3. Чи не розгубимо – від нас залежить... Проблема актуальна для всіх сьогоденних держав і народів, тож є досвід країн, котрі створили конгломерат Європейської спільноти, базований на спільних цінностях – цей досвід потрібно вивчати. Але насамперед слід прислухатися до наших інтелектуалів. Аж ні, не прислухаємося: як завжди, спрацьовує звично-банальне – нема пророка у своїй державі... Хто почув розважливий голос Івана Дзюби, котрий ще на початку 1990-х розробив цілу програму збереження культурної самодостатності України?! А саме культурою ми цікаві світові й завдяки культурі можемо зберегти свою самобутність (не можемо судити про міру інтервенції трансконтинентальних корпорацій та їхню загрозу для національного суверенітету – тут застереження мають сформулювати фахівці-економісти).

Тож не буду мудрствувати, а відповім формулюваннями І. Дзюби: «Справжню гарантію національної ідентичності особистості може дати лише та культурна самосвідомість,

яка відповідає здатності національної культури бути інтерпретатором світового життя й опанувати, засвоювати, привласнювати світову культуру. Саме в культурі, і тільки в культурі, насамперед духовній, дістають остаточну «санкцію», як і гарантію історичного тривання, національна суб'єктність, національна ідентичність, національний розвиток» (з мого інтерв'ю з Іваном Михайловичем 1995 р.).

А тепер своїми словами додам: у прозиранні майбутнього української культури крізь призму процесів глобалізації Іван Дзюба формував, за його власним визначенням, настрої поміркованого оптимізму...

І відповідальність тут лежить не тільки на науковцях, котрі мають ці процеси більше й глибше досліджувати, а й на державних інституціях, які повинні нарешті сформулювати свою зацікавленість пріоритетними напрямками збереження національного суверенітету в умовах «розмивання» кордонів, економік, мов, культур...

Катерина Романова,
к.і.н., головний
науковий співробітник
Центрального державного
архіву зарубіжної
україніки, провідний
науковий співробітник
Музею історії міста Київ

1. Є формальні критерії незалежності держави, які відомі всім: непорушність кордонів, цілісність території, визнання суверенітету іншими державами,

незалежність у визначенні курсу зовнішньої та внутрішньої політики тощо. Проте все це – зовнішні ознаки, які є похідними від набагато суттєвіших, глибших речей. Не надто люблю затерте сьогодні до дір слово «ментальний», але, на мою думку, саме ментальні критерії визначають справжню незалежність держави. Це означає, що тільки та держава справді є вільною та суверенною, в якій її незалежність сприймається, стверджується та захищається як окремою особистістю, так і народом загалом – і титульною нацією, і національними меншинами.

Більш ніж трьохсотрічна історія наших взаємин зі «старшим братом великоросом», коли основна маса українців щиро вірила в кровну та духовну спорідненість із росіянами, і досі дається навзнаки, як далася навзнаки сто років тому – з початком Української революції. Участь українців у Першій світовій війні, де вони разом із росіянами переживали всі негаразди тієї бійні, та в цілому століттями насаджувана ідея братніх народів зумовили неготовність більшості українців усвідомити себе як окрему націю, яка має власну історію, мову, традиції, та, відповідно, має право на власну державу. А тому й не склалася сто років тому та критична маса, яка могла б забезпечити перемогу України у війні за незалежність ще тоді. Так само ми й сьогодні можемо переконатися, що проголошення незалежності України у 1991 році виявилось для багатьох громадян України лише декларацією, за якою, окрім слів, нічого не стояло. Неготовність

чи небажання усвідомити свою окремішність, і передусім ідеологічну, духовну незалежність від Росії спричинили до сьогодняшньої війни на сході України. А ось розуміння того, що ти – громадянин незалежної країни і, власне, є відповідальним за цю незалежність, – є найкращою запорукою збереження державного суверенітету.

2. Я не є ані політологом, ані економістом. Можу лише погодитися з тими, хто каже, що Європі не потрібна політично та економічно слабка Україна. Наразі Європа нам потрібна більше, ніж ми їй – як своєрідний взірць демократії та свободи, хоча ми всі розуміємо, що не все бездоганно у Старому світі та що для замкнених на собі європейців ми в кращому випадку просто дешева робоча сила. Але в нашій свідомості є певний ідеал, чи шаблон, чи модель – можна визначити це як завгодно – який ми називаємо європейською системою цінностей і за зразком якого ми прагнемо вибудувувати власну державу. Нехай цей ідеал далекий від реальності, але якщо його досягнення – справді наша мета, то ми – незалежно від того, хочуть громадяни Європи бачити нас у своїй спільноті чи ні – станемо європейцями. Цей шлях ми маємо пройти самі. Самі маємо побороти ту корупцію, про яку тільки ледачий не згадує, самі маємо відродити промисловість, самі маємо як господарі, а не орда, ставитися до багатств нашої землі. Тоді будемо сильними й політично, й економічно та перестанемо виглядати жебраками чи, знов-таки, бідним молодшим братом – але вже для європейців.

Хочеться їздити до Європи та й загалом в інші країни не тільки збагачуватися – і в матеріальному, і в духовному сенсах – а й збагачувати світ. У найскрутніші часи визвольної боротьби Симон Петлюра буквально наказав Олександрю Кошицю організувати капелу, розуміючи значення культури для пропагування України у світі. І ця капела зробила для визнання нашої держави в Європі чи не більше, ніж тодішні українські дипломатичні місії, відкривши європейцям багатства нашого народу та змусивши їх захоплюватися та задрити українцям, які мають такі голоси, такі тра-

диції співу. Але ж ми багаті не тільки цим. Тому, думаю, коли ми усвідомимо, що ми здатні не лише брати, а й віддавати, тобто справді бути рівними – ми відчуємо себе частиною європейської спільноти і справді будемо нею.

3. На відміну від політики денационалізації, яка мала місце щодо України та українців в часи Російської імперії та радянської влади, коли з нації намагалися вихолостити все українське, глобалізаційні процеси не передбачають цілеспрямоване знищення національних культур і держав у цілому. Думаю, глобалізаційні процеси – це не завжди погано. Навпаки, ізоляція спричиняє більше проблем для нації, позбавляючи її можливості розвитку. Скажімо, поширення християнства в середньовічній Європі, зокрема, на території давньої Русі, можна розглядати як своєрідний глобалізаційний процес, що сприяв зміцненню європейських держав і розвиткові їхніх культур. Так само сьогодні ми пишаємося українським бароко – архітектурою, літературою, живописом, але проникнення цього стилю до України теж можна вважати результатом глобалізаційних процесів, які охопили Європу кін. XVI–XVIII ст.

Історики та етнологи знають, що кожна національна культура – у широкому розумінні – виробляє специфічні механізми, які, з одного боку, дозволяють сприймати те, що є їй близьким, а з іншого – відсікати чуже або адаптувати його відповідно до власних традицій. Саме тому вважаю, що найважливішою для будь-якої країни, а особливо нашої – з огляду на непросту історію – є гуманітарна сфера, розвиткові якої держава має приділити особливу увагу. В даному випадку йдеться про всі галузі науки, всі напрями культурного життя – адже це те, що забезпечує інтелектуальний, економічний, політичний, культурний розвиток держави. А високий рівень такого розвитку, в свою чергу, забезпечує безперебійну роботу механізмів аналізу, захисту та адаптації та робить державу менш вразливою до шкідливих впливів глобалізаційних процесів, нейтралізуючи їх або спрямовуючи у потрібне русло.

ПРОВІСНИК НЕЗАЛЕЖНОСТІ

На високих духовних орбітах

Минає 80 років від часу трагічної смерті відомого літературознавця, вихованця нашого університету Івана Дмитровича Миронця

Він жив на високих духовних орбітах і сповідував непохитний етичний закон: «Людина повинна своє світло віддати іншому». Він тонко відчував красу літератури, неповторність природи і моральну чистоту людських стосунків. Він «світівся» вогнем натхненної літературної праці і згорів у полум'ї тоталітарної інквізиції 20-30-их років.

Іван Дмитрович Миронець (04/16.09/1900, м. Дубно Волинської губернії, тепер Рівненська область – 28.12.1937, м. Миколаїв) – літературознавець, педагог. У 1923-1925 роках навчався на літературному факультеті Ніжинського ІНО, у 1925-му разом з Петром Одарченком вступив до аспірантури при науково-дослідній кафедрі історії культури й мови, у 1926 році був відраджений до Чернігівського музею Михайла Коцюбинського для вивчення рукописів письменника.

У 1926-1928 роках його ім'я вже фігурує серед аспірантів кабінету пошевченківської літератури київської філії Інституту

Тараса Шевченка ВУАН, де він з іншими аспірантами – Євгеном Кирилюком, Ананієм Лебедем, Леонідом Смілянським, Леонідом Підгайним упорядковує шевченкознавчу бібліографію. У 1928-1931 роках Іван Миронець – науковий співробітник цього ж Інституту, у цей же час з'являються його шевченкознавчі праці: «Робота шевченківських установ» («Пролетарська правда», 1930, 11 березня), «Новознайдений рукопис збірки творів Т.Г.Шевченка» («Шевченко. Річник 2», Х.1930), франкомовна стаття «Chevtchenko et sa poésie» («Шевченко і його поезія») у французькому журналі «Librairie ukrain-

ienne d'état Littérature et Art» (1930, №1), яка згодом як післямова була передрукована у виданні: «Кобзар». Передмова Андрія Річицького. Ілюстрації В.Седляра. Х.-К., 1931, 2-е вид.1933. Іван Миронець разом із Михайлом Новицьким, Олександром Дорошкевичем та іншими брав участь у його підготовці.

З нищівною критикою цього видання виступив приятель по аспірантурі Івана Миронця – Євген Кирилюк («Літературна газета», 1933, №23, «Життя й Революція», 1934, кн.1), який назвав автора передмови й упорядників цього «Кобзаря» «активними контрреволюціонерами». Книга невдовзі була заборонена. На жаль, при перевиданні цього «Кобзаря» у 2009 і 2013 роках франкомовну статтю Івана Миронця опустушили.

Літературознавчий доробок Івана Миронця величезний і яскраво новаторський за суттю. Йому належать теоретичні статті: «До питання про об'єкт літературної критики» («Критика», 1929, ч.1), дві вступні статті «Формально-стильові особливості українського

літературного процесу 90-900-их» і «З історії літературних взаємин» до антології «Прозаїки 90-900-х. Х.-К., тт.1 і 2), розвідка «Фата-Моргана в основних стильових виявленнях» (зб. «Коцюбинський». Х., 1931, т.1), ґрунтовні передмови до видань (напр., до книги Архипа Тесленка «Вибрані твори». Х.-К., 1929, повісті Олексія Плюща «Великий в малім і малий у великім». К., 1930), нарис «Творчість В.Стефаніка» (К., 1929), розпорошені в періодиці статті про твори Олексі Слісаренка, Олександра Шишацького-Ілліча, Олексія Плюща, рецензії на нові книги Василя Стефаніка, Тимофія Бордуляка, Наталі Кобринської, Антона Крушельницького, Івана Савченка, Гео Шкурупія, Леоніда Чернова-Малощийченка, переклади (з рос. Пантелеймона Куліша «Шукачі щастя». К., 1930).

Згодом ученого звинуватили в «антимарксистських збоченнях», що змусило його опублікувати статтю «Биймо по своїх помилках. Порядком самокритики» («Життя й революція», 1931, кн.VIII) і ка- ятися у своїх «гріхах». Переслідуваний,

він виїжджає з Києва, якийсь час працює доцентом Кам'янець-Подільського інституту соціального виховання і Дніпропетровського педагогічного інституту, професором Криворізького, а з 1935 року – Миколаївського педінститутів. У жовтні 1937 року заарештований як «активний учасник контрреволюційної терористичної організації». Він розділив долю побратимів, ініціаторів «Кобзаря» 1931 і 1933 років – Андрія Річицького і Василя Седляра. 28 грудня 1937 року за вироком «трійки» органів НКВС Миколаївської області Іван Миронець був розстріляний. Реабілітований 1967 року.

Науковий доробок Івана Миронця утворює гуманістичну місію літератури, ученому не властиве утилітарно-спрошене та ідеологічно-заангажоване тлумачення художніх явищ.

На граничному-короткому відтинку свого життя він з великим артистизмом показав роль творів Шевченка і всієї української літератури в світлі історичної долі народу, розкрив нові якісні прикмети національної літератури XIX-XX ст.

Він був ученим нової формації, особою широкої шкали духовних якостей і моральних поривань. Наша нинішня ретроспекція в його життєпис – це апеляція до майбутнього: науковий доробок вченого має бути поглиблено вивчений незалежно від оцінки «лицарів» перестраховки, бо він значно розширив проблемні обрії української літератури.

На знімку: група студентів, випускників літературного факультету Криворізького педінституту. 1934 рік. Посередині першого ряду – професор Іван Миронець, крайній зліва – доцент Володимир Дорошенко, згодом завідувач кафедри загального мовознавства Ніжинського педагогічного інституту.

Фото з архіву Ольги Мак.

Олександр АСТАФ'ЄВ,
Ніжин - Київ

ВІП'ЯЄМО

автора — доктора філологічних наук, професора Київського національного університету імені Тараса Шевченка, засновника Центру гуманітарної співпраці з українською діаспорою з 65-річним ювілеєм.

Народжений у родині репресованих батьків, Астаф'єв активно реабілітовує українських науковців, громадських діячів, які не змогли себе реалізувати повною мірою в умовах радянського тоталітаризму.

Коло наукових зацікавлень поета, критика, літературознавця, перекладача, Члена Національної спілки письменників України О.Г. Астаф'єва — філософія, естетика, культурологія, теорія літератури, полоністика, семіотика, українська й зарубіжна література. Його вагомі наукові й художні дослідження в цій царині, поетичні твори, відзначені літературними преміями, нагородами української держави, Полонійної Академії, м.Ченстохова, Польща.

Вельмишановний Олександр Григоровичу! Бог сподобив Вас виразитися в кращих людських якостях. Нехай продовжить Він Ваші літа ще надовго, аби здійснити все задумане.

КОНФЕРЕНЦІЇ

Об'єднав Україну з Німеччиною

Міжнародна наукова конференція «Німецько-українські зв'язки: минуле, сучасне та перспективи розвитку взаємовідносин» відбулася в Переяслав-Хмельницькому педагогічному університеті. Вона була присвячена одразу декільком ювілейним датам: 15 - річчю від Дня смерті українського літературознавця, театрознавця, професора Українського вільного університету та Людвіг-Максімільянс університету в Мюнхені, громадського й політичного діяча, члена проводу Організації українських націоналістів, автора багатьох наукових праць, ученого європейської величини **Юрія Бойка-Блохина**, 10-річчю діяльності Німецько-українського наукового об'єднання імені професора Юрія Бойка-Блохина, 10-річчю заснування архіву-музею родини Блохин при Переяслав-Хмельницькому педагогічному університеті імені Григорія Сковороди та ювілею професора пані Дарини Блохин.

Організаторами конференції виступили Німецько-українське наукове об'єднання імені професора Юрія Бойка-Блохина, фонд та музей родини Блохин у Переяслав-Хмельницькому педагогічному університеті й бібліотека вишу.

З вітальним словом до усіх присутніх звернулася **Дарина Блохин**, яка подякувала за багаторічну співпрацю з вишем імені Григорія Сковороди та побажала усім земного щастя. Слова вітання прозвучали від ректора вишу, академіка **Віктора Коцура**. Він виконав почесну місію – нагородив пані Дарину та її сина Валентина відзнакою університету та медаллю з нагоди 30-річчя Переяслав-Хмельницького державного педагогічного університету імені Григорія Сковороди, а також вручив лист-вітання з нагоди 10-річного ювілею НУНО в Німеччині, Президентом якого є Дарина Блохин.

Ще одним захоплюючим подарунком для всіх гостей став виступ аматорського камерного хору під керівництвом **Олени Борисової**. Виконані ним пісні «Стоїть явір над горою», «Чуєш, брате

мій» та «Гай зелененький» додали святкового настрою.

До слів-привітань долучилися проректор з наукової роботи **Сергій Рик**, ректор Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя **Олександр Самойленко**, професор цього вишу – **Григорій Самойленко**, український історик, археолог **Олександр Колибенко**, який від імені адміністрації музею НІЕЗ «Переяслав» вручив пані Дарині подяку за вагомий особистий внесок та багаторічну співпрацю з музеєм, доктор педагогічних наук **Ганна Токмань**, яка подарувала власні книги, та багато інших вітань цього дня прозвучали від гостей.

Надзвичайно несподіваним подарунком для пані Дарини стала книга «Бібліографічний покажчик наукових праць Дарини Блохин» від університетської книгозбірні, яку вручила директор бібліотеки **Ольга Шкіра**.

Після пленарного засідання на секційних із концептуальними засадничими доповідями виступили провідні науковці України, доценти й професори. В рамках роботи конференції діяла виставка видань Дарини Блохин та Німецько-українського наукового об'єднання, з якою всі могли ознайомитися та знайти цікаву інформацію.

Конференція відбулася на високому науковому рівні в дусі дискусій та з великим зацікавленням до порушених питань. Учасники наукового зібрання завітали з екскурсією в музей-архів родини Юрія та Дарини Блохин, який розміщений у читальному залі «Чумацький шлях» Переяслав-Хмельницького педагогічного університету. Збережені в ньому архівні матеріали надають вагомий фактологічний відомості про наукову, політичну діяльність Юрія Бойка-Блохина, допомагають повніше і глибше уявити життя та творчу біографію митця, досягнути велич його постаті в історії, літературі, науці. Також гості відвідали славні музеї Переяслава-Хмельницького та прогулялися історичним містом.

Ольга НАУМЕНКО

Старі майстри

Ніжин є одним із тих міст, де гармонійно поєдналися слава історія, цікава архітектура та археологія, мистецькі традиції та сучасні освітньо-навчальні технології. Так вважає голова Чернігівської обласної державної адміністрації Валерій Куліч.

Праця, старанність..., а ще духовність – ось ті орієнтири, розуміння цінності яких є однією з ознак Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя. Такими словами запросив долучитися до світу живопису картинної галереї вишу в.о. ректора, а нині його проректор **Олександр Бойко**.

210-річчя Ніжинської вищої школи стало приводом для видання альбому «Старі майстри. Картинна галерея Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя» в Тернополі ТзО «Терно-граф», наприкінці 2016-го року за сприяння Чернігівської облдержадміністрації.

Начальник соціально-гуманітарного відділу університету Віталіна Скороход, одна з упорядників альбому, в передмові пише про велику роль музейного комплексу у формуванні української ідентичності, збереженні та популяризації культури. Картинна галерея об'єднує в собі живопис епохи Ренесансу, ро-

сійський живопис XIX століття та твори народного художника СРСР, лауреата Державної премії імені Т.Г.Шевченка **Сергія Федоровича Шишка**. Вона є частиною гуманітарної бази стратегічного розвитку Ніжинської вищої школи. Її гуманітарну основу заклали ще на початку XIX століття засновники брати **Олександр** та **Ілля Безбородьки**. До ювілею навчального закладу 4 вересня 1845 року почесний попечитель граф **Олександр Кушєльов-Безбородько** подарував збірку картин, яку придбав у різних містах Європи. Вона представляла італійську, флорентійську, римську, венеціанську, іспанську, фламандську, французьку та німецьку школи.

Історію галереї, її художню цінність досліджує й презентує, ще один упорядник, провідний фахівець музейного комплексу **Ганна Парубець**. Окрім оглядових та тематичних екскурсій вона застосовує й нові методики використання культурного середовища в естетичному вихованні. Тут лунають вокальні твори на вірші випускників Гімназії вищих наук князя **Безбородька**, музичний супровід доповнює сучасні живописні презентації. Можливе активніше залучення фондів музею та галереї до сфери наукових інтересів

ВИДАННЯ

студентів, аспірантів і викладачів навчальних закладів регіону.

92 сторінки альбому з ілюстраціями підтверджують тезу упорядників про те, що ставлення до минулого завжди народжує майбутнє.

(Вл.інф.)

На фото: копія з роботи **Г.Рені. Сивілла. XVII ст. Полотно, олія. 42x50**

СВІТОВИЙ ВІДЗНАЧАЄ

Серед основних заходів передбачається проведення серії конференцій щодо майбутньої діяльності СКУ, які відбудуться в таких містах, як Буенос-Айрес, Брюссель, Львів, Нью-Йорк і Торонто. Головні заходи відбуваються в Києві і Львові в серпні, та в Торонто в листопаді.

Президент СКУ Євген Чолій закликав до ще більшої мобілізації української громади в об'єднанні зусиль, що зосереджені на допомозі Україні під час цієї кризи міжнародного рівня.

«СКУ закликає всю мережу українських громадських організацій у світі, українські інституції в Україні та широке міжнародне співтовариство належним чином відзначити 50-річчя СКУ та цим самим заявити про свою солідарність і підтримку його діяльності», — заявив Євген Чолій.

«Уявіть собі зібрану воедино потужну енергію і відданість кожного українця у всьому світі, який вірить у безмежний потенціал України. Ця сила є Світовий конгрес українців, — заявила голова світової комісії з відзначення 50-річчя СКУ Ірина Мицак. — Запрошуємо всіх долучитися і збагатити наші спільні святкування!».

Відкриваючи Перший конгрес Світового конгресу вільних українців (СКВУ) в Нью-Йорку 1967 року, отець-прелат Василь Кушнір, пізніше обраний першим президентом СКВУ, сказав такі слова: «У розбудженій духовності та совісті вільного українця Світовий конгрес вільних українців ставить програму: Україна мусить бути українською; найніжніші струни наших почувань мусять бути українськими; молода українська генерація мусить бути українською; Україні ми мусимо приготувати майбутність радіснішу та гіднішу, ніж усі її дотеперішні найсвітліші історичні

дні... Скликання Першого Світового конгресу вільних українців — це великий початок великої справи. Українці вільного світу остаточно вирівняли між собою всі гори й доли, які їх ділили, але ніколи до кінця не розділили. І тому сьогодні дякуємо Господові з глибини нашої душі, що дозволив нам бути учасниками цього історичного Світового конгресу вільних українців».

Фактично, непогано схопили суть СКВУ й радянські пропагандисти. Ось уривок про заснування СКВУ з брошури «А галасу було», виданої 1974 року відомим своїми пасквілями товаристом «Україна»: «Протягом багатьох років тривала дискусія між націоналістичними угрупованнями: скликати чи не скликати конгрес? Нарешті певні вирішальні кола, які жадали посилення холодної війни, натиснули на своїх пахолків в українському націоналістичному середовищі, і конгрес був призначений на 12-19 листопада 1967 року... Хоча на конгресі й обговорювалося про людське око питання «Як зберегти українську ідентичність», та головною його метою було посилення антирадянської кампанії... На конгресі, крім лідерів націоналістичних угруповань, виступали з промовами представники американської реакції, на його адресу надходили телеграми від ярих реакціонерів із різних капіталістичних країн. Усі українські націоналісти в унісон горланили антирадянщину, але у певних питаннях, особливо внутрішньо-організаційних, доходило до гострих сутичок» Цікаво, що в передмові до цього було зазначено: «Незважаючи на внутрішні чвари, притаманні націоналістичному емігрантському середовищу, організації націоналістів завжди єдині, коли виступають проти Радянського Союзу». І справді намір був єдиний — об'єднати та скріпити українські

«ПОДОРОЖІ UA»

У рамках щорічної конференції Асоціації славистів Канади (АСК), що цього року відбулася впродовж 27 – 29 травня в Університеті Райерсона у Торонто, було організовано презентацію постерів під назвою «Нововведення й досягнення у славистиці». Спінсорована Методичним центром української мови (МЦУМ) при Канадському інституті українських студій (КІУС) в Університеті Альберти, презентація, за словами учасниці, докторанта Дарії Полянської, була націлена на «побудову зв'язків між дисциплінами та створення інтерактивного середовища, в якому учасники конференції та дослідники можуть поділитися своїм досвідом та доробком, а також посприяти візуальній репрезентації власних досліджень». Спрямовані на обмін інформацією та побудову професійних стосунків, усі сім презентацій цієї секції висвітлювали нові ініціативи в ділянці славистики та застосуванні інформаційних технологій у навчальний процес.

Чотири презентації були присвячені

сучасній методиці вивчення й викладання іноземної мови. Викладач з Університету Британської Колумбії Вета Читнев розповіла про вдосконалення початкового курсу російської мови, спрямованого на збільшення годин для вивчення предмету та зменшення студентських витрат на навчальні матеріали, чого було досягнуто внаслідок розробки так званого гібридного типу курсу, що поєднує роботу в класі з роботою онлайн.

Науковий співробітник МЦУМу, докторант Олена Сіваченко повідомила про новий курс української мови для початківців «Подорожі UA», створений на основі моделі змішаної форми навчання, де робота в класі поєднується з дистанційним навчанням. Це дає можливість якомога більше залучати студентів до вивчення мови як у класі, так і поза класом.

Професор Наталя Кононенко разом з докторантом Дарією Полянською презентували засоби використання інформаційних технологій у їхньому електронно-

му проєкті «Жива Україна / Жива школа» (UkraineAlive/Shkola Zhyva), розробленому як допоміжний матеріал для вчителів Альберти, що викладають про Україну в рамках дисципліни «Суспільствознавство» у третьому класі.

Професор Алла Недашківська доповіла про власний електронний підручник з вивчення ділової української мови, нещодавно опублікований у вільному доступі Видавництвом Університету Альберти (2016). Беручи до уваги потреби сучасного студента вищих курсів, електронний підручник А. Недашківської пропонує довідкову онлайн-платформу для студентів, зацікавлених у вивченні української мови та оволодінні навичками з діловодства й бізнесу в Україні: написання резюме, підготовка до співбесіди з роботодавцем, розмови з банком чи зі страховою компанією.

Три презентації були присвячені новим ініціативам у славистиці. Джейн Франсис Гакінг (Університет шт. Юта,

КОНГРЕС УКРАЇНЦІВ 50-річчя в 53 країнах

національні сили для визволення Батьківщини. Українські патріоти на рідних землях дивилися на СКВУ як на свого представника. В грудні 1979-го з'явилася «Звернення Українського національно визвольного руху в справі Української самостійності», де було сказано: «Звертаємось до Генерального секретаріату ООН та урядів суверенних держав учасників ООН із закликом включити українське питання до порядку денного нарад наступної сесії Генеральної Асамблеї ООН та вжити всіх заходів для прискорення звільнення України від російської окупації. Задля успішної реалізації поставлених у цьому документі проблем, за межами т. зв. СРСР Україна має велику діаспору з широкою мережею політичних організацій, що об'єднані у всесвітню централю — Світовий конгрес вільних українців. Задля успішної реалізації поставлених у цьому документі проблем, ми, представники Українського національно визвольного руху, що нижче підписалися, уповноважуємо президента СКВУ здійснювати весь комплекс дипломатичної й іншої праці, що виявиться необхідною для виходу України з т. зв. СРСР і створення самостійної української держави». Підписали звернення 18 українських патріотів, між ними — Левко Лук'яненко, Микола Руденко, Олекса Тихий, Юрій Шухевич та інші. Минуло 50 років. СКВУ зробив багато для того, щоб Україна 24 серпня 1991 року проголосила незалежність. З падінням СРСР відкрилися нові горизонти співпраці не тільки з Україною, але з новою діаспорою. На конгресі в Торонто 1993-го СКВУ змінив назву на Світовий конгрес українців (СКУ). Тепер це — об'єднання 20 млн українців, котрі проживають поза Україною і почувуються українцями, а не лише громадянами чи просто мешканцями тих країн, де вони перебувають.

Чи потрібне таке об'єднання далі? Адже Україна незалежна. Остання чверть століття, мабуть, показала дуже виразно, що СКУ потрібний не менш, ніж у минулому. Бо «в єдності сила народу» — це не просто фраза. Ця єдність проявляється ідеологічно та практично. Націоналістична основа, тобто жертвенна праця на добро свого народу — це фундамент. СКУ існує і працює для того, щоб українці по всьому світі могли взаємно себе інформувати та допомагати. Це перше завдання. Друге завдання — нести допомогу братам і сестрам на рідних землях і допомагати скріплювати суверенітет і демократичні процеси в Україні. Інколи задля, здавалося, кращого виконання другого завдання ми забуваємо про перше. Відтак, робимо дві помилки. По-перше: українці поза Україною так само заслуговують на увагу, як і ті, хто в Україні. До речі, багато з них (наприклад, українці в РФ) проживають у набагато важчих економічних, тим більше культурних умовах, ніж ті, хто проживають в Україні. Збереження культурної, мовної ідентичності навіть у розвинених демократичних країнах проживання вимагає неабияких зусиль. По-друге: слабка діаспора не здатна на велику допомогу Україні. Майбутнє перед нами повстає з великими викликами. Міграційні потоки, а тим більше нові можливості комунікації, вказують на динаміку майбутнього. Росія як географічний сусід України та хронічний агресор вказує на потребу динаміки політичних економічних і культурних процесів в Україні та країнах нашого поселення. Життя людини, а також життя нації — це постійне змагання. До цього змагання СКУ мусить завжди готуватися. Спокійне існування не є у нашій перспективі. Многая літа, СКУ!

Аскольд ЛОЗИНСЬКИЙ

В АСОЦІАЦІ СЛАВІСТІВ КАНАДИ

Алла Недашківська (зліва) і Олена Сіваченко (справа) коло своїх постерів

м. Солт Лейк) подала огляд свого нового курсу «Росія й Азія: розширення російських культурних програм на схід»; Юлія Рошдіна з Університету Вікторії презентувала новий тестувальний центр, де можна скласти міжнародний екзамен з російської мови як іноземної (TRFL), нещодавно вперше запроваджений у Північній Америці в Університеті Вікторії; Меган Свіфт з Університету Вікторії ознайомила з новими магістерськими програмами — зі славістики та з першою в Канаді програмою з досліджень Голокосту.

Організована вперше презентація постерів отримала позитивні відгуки від учасників конференції. І учасники, і відвідувачі схвалили ініціативу й висловили бажання її повторити наступного року на конференції АСК, що відбудеться в м. Реджайна, пров. Саскачеван.

Алла НЕДАШКІВСЬКА,
Оленка БІЛАШ

Український Лондон

Закінчення. Початок у № 2(82).

7. Музей Степана Бандери в Лондоні.

Так називають цей заклад наші емігранти. Офіційна його назва – Музей Української Визвольної Боротьби ім. Степана Бандери в Лондоні. Ще за життя Бандери його ім'я стало для українців символом боротьби за незалежність, а для Москви – засобом залякування, перекручення історичної правди, поганьблення нашої національної гідності.

Після вбивства московським найманцем у Мюнхені 15 жовтня 1959 року провідника нації постала потреба збирання й зберігання залишених ним документів і матеріалів. З міркувань безпеки від всюди-сущих московських КГБістів вибір випав на Англію. Сюди, в місто Ноттінгем, були перевезені особисті речі, меблі та численні документи з мюнхенського помешкання Степана Андрійовича. Урочисте відкриття Музею відбулося 20 жовтня 1962 року. Втім через віддаленість цього міста від централей українських еміграційних організацій у 1978 році експозицію вирішено було перевезти до Лондона. При домі Української Видавничої Спілки добудовано окреме приміщення.

Опіку над Музеєм здійснюють три авторитетні в діаспорі організації – Українська Видавнична Спілка, Союз Українців Великої Британії та Українська Інформаційна Служба. Нині до розбудови і ствердження музею в Українському світовому інформаційному просторі персонально найбільше

причетні Геннадій Іванущенко та отець Микола Матвіївський.

До 100-річчя від дня народження та 50-річчя від дня смерті до Києва в 2009 році було привезено вражаючу за обсягом матеріалів та змістом виставку «Степан Бандера: документи свідчать», видано альбом-каталог обсягом до 200 сторінок. На жаль, тодішня бездарна влада в Києві не посприяла, аби це стало подією, аби таку виставку могло відвідати чим більше українців. «Дружно» проігнорувала подію національно кастрована так звана українська жур-

налістика. А ми дивуємося, чому багато киян не підтримало ідею перейменування Повітрофлотського проспекту в проспект Бандери. В боротьбі за перейменування Московського мосту зденаціоналізована команда Кличка віддала перевагу Фуксу. З усього видно, що опонентів українського відродження в Києві виявилось набагато більше, як і пасивних малоросів.

8. Український Единбург.

Столиця Шотландії Единбург – осібне місто у Великобританії. Осібна тут й історія переселенців із наших теренів. Про Український Единбург у майбутній мій книзі буде окремий розділ. А поки що – лиш дещо із окремих штрихів. Саме в Единбурзі постав

Союз Українців Великобританії (СУБ), який об'єднав усіх наших земляків із північної частини Великобританії, незалежно від політичних і релігійних уподобань. Сталося це 19-20 січня 1946 року. Цікаво, що з'їзд проходив в одній із секцій цього довгого старовинного будинку на Royal Terrace в арендованому клубі Польських вояків. 1963 року українці викуплять за зібрану складчину та взятую позику в банку цілу секцію цього престижного будинку, що знаходиться практично в центрі шотландської столиці. Відтоді й до сьогодні тут діють Единбурзьке відділення СУБ та Український Клуб. У 50-х роках створена в Единбурзі за ініціативою професора тутешнього університету Джона Стіварта «Шотландська ліга для європейської свободи» видавала немало брошур на підтримку вікових домагань українців мати Українську незалежну державу. Сер Джон був великим другом українців, часто приходив на їхні зібрання, виступав з палкими промовами, брав, зокрема, участь в організації

приїзду з Мюнхена до Шотландії одного з провідників ОУН-УПА Ярослава Стецька.

1988 року українці Единбурга добилися від влади місця для становлення пам'ятної таблички на честь 1000-ліття хрещення України. Під портретом Св. Володимира зазначається, що це – давній володар України. Знак встановлено при вході до головного міського парку на скельній горі – Calton Hill. Нині в Единбурзі міцніє громада Української Греко-Католицької Церкви, яку сьогодні очолює молодий і енергійний священник отець Василь Крень.

Микола ТИМОШИК

Засновник – Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя
Реєстраційне свідоцтво № 352-24ПР, серія ЧГ, від 6 березня 2007 року
Р/р 31253365108946 НДУ ім. М.Гоголя
код 02125668 ДКСУ м. Київ
МФО 820172

(благодійний внесок на розвиток Центру гуманітарної співпраці з українською діаспорою)

Склад редакції:

Онищенко Н.П., редактор,
Бойко О.Д., докт. політ. наук, проф.,
Мельничук О.В., докт. фіз.-мат. наук, проф.,
Астаф'єв О.Г., докт. філол. наук, проф.,
Михед П.В., докт. філол. наук, проф.,
Самойленко Г.В., докт. філол. наук, проф.,
Стребкова І.О., канд. філол. наук.
Макет та верстка — Іваницька О.І.

Адреса редакції:

Центр гуманітарної співпраці
з українською діаспорою, кімната 210
вул. Графська, 2,
м. Ніжин, 16602, Україна
Тел./факс: (04631) 7-19-59
E-mail: ukr_diaspora@ukr.net,
diaspora@ndu.edu.ua

<http://www.ndu.edu.ua/index.php/ua/tsentr-gumanitarnoji-spiivpratsi-z-ukrajinskoju-diasporoyu/vidannya-ukrajinskij-dim>